

А.Ю.Заболоцький,
*Директор центру дистанційного навчання
Університету економіки і права «КРОК»*

dist@a.krok.edu.ua

ORCID: 0000-0002-2898-4107

Якість дистанційного навчання

У статті розглядається проблема якості дистанційного навчання. З'ясовано загальні аспекти якості досвіду в он-лайн середовищі навчання. Обґрунтовано фактори якості дистанційного навчання. Дистанційне навчання є основою для надання студенту вільного доступу до знань. Без якісного дистанційного навчання не побудувати систему безперервного навчання.

Університет «КРОК» з 2013 року працює зі студентами дистанційної форми навчання та досліджує проблему якості дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, якість дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Постановка проблеми. Проблема підвищення якості результатів людської діяльності в усіх галузях виробництва, науки та освіти, як зазначає Н. М. Островерхова "є наріжним каменем світової цивілізації". Дослідниця стверджує, що її виникнення "в галузі освіти пояснюється тим, що в останні роки з'явилися нові системи цінностей на фоні прогресуючої деідеологізації освіти, кризи попередніх систем цінностей, які культивували знання, а не формування життєздатної та життєтворчої особистості. [6].

Якість дистанційного навчання, як повноцінної форми навчання, не досліджено повноцінно і повинна експериментально визначатися під час роботи у вищих навчальних закладах.

Аналіз літератури з проблеми дослідження. Значну роль у підтримці якісної освіти, зокрема у вищих навчальних закладах відіграють інформаційно-комунікаційні технології, що пронизують як сам процес навчання, так і процеси управління. В галузі використання ІКТ у навчально-виховному процесі накопичено значний науковий потенціал – роботи В. Ю. Бикова, В. П. Беспалька, А. Ф. Верланя, А. М. Гуржія, М. І. Жалдака, Л. А. Карташової, Т. І. Коваль, А. П. Кудіна, О. Ляшенка, Н. В. Морзе, Ю. І. Машбиця,

В. М. Монахова, С. А. Ракова, В. П. Сергієнка, О. В. Співаковського, О. М. Спіріна та ін.

Формулювання цілей статті і постановка завдань. Основною ціллю статті є висвітлення основних питань якості дистанційної освіти.

Основна частина. За твердженням В. Г. Креміня, освіта повинна готувати [5]: демократичну, знаннєву, інноваційну людину з інноваційним типом мислення, культури, діяльності; самодостатню розвинуту особистість; людину, здатну ефективно жити і діяти в глобалізованому середовищі; технологічну і ціннісно орієнтовану людину.

Під “дистанційним навчанням” В. Ю. Биков та В. М. Кухаренко [3] розуміють форму організації навчального процесу, за якої її активні учасники (об’єкт і суб’єкт навчання) досягають цілей навчання, здійснюючи навчальну взаємодію принципово й переважно екстериторіально (тобто на відстані, яка не дозволяє і не передбачає безпосередньо навчальну взаємодію учасників віч-на-віч інакше, ніж коли учасники територіально перебувають поза межами можливої безпосередньої навчальної взаємодії та коли в процесі навчання їхня особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов’язковою).

Дистанційна освіта - освіта, реалізована за допомогою дистанційного навчання.[4]

Поняття якості в он-лайн-навчанні є складним, як, насправді, і саме навчання в режимі он-лайн. Існує багато літератури з якості вищої освіти, з великою кількістю термінів і понять. Часто це показує натяг між двома ролями забезпечення якості: як засіб відповідальності і як шлях до підвищення якості. Існує ще одне ключове питання про роль студента у визначенні якості. Деякі стверджують, що визначення якості у сфері вищої освіти, повинно виходити з того, що он-лайн-навчання є процес спільного виробництва між середовищем он-лайн-навчання і учня, з точки зору учня як відправної точки розвитку якості через всі різноманітні області навчання в режимі он-лайн. Ці протиріччя "Стають все більш складними, оскільки нові способи забезпечення частіше стають частиною традиційної вищої освіти, а також, оскільки установи намагаються використати ті ж механізми для боротьби з цими повністю новими формами курсів"[7]. Що ж являє собою якість в он-лайн-навчанні? Кілька різних критеріїв або стандартів якості були визначені і протестовані в численних

контекстах по всьому світу. Загальні аспекти якості досвіду в он-лайн середовищі навчання можуть бути виявлені. Це:

- інституційна підтримка (бачення, планування, і інфраструктура)
- розробка курсу
- викладання і навчання (інструкція)
- структура курсу
- підтримка студентів
- підтримка професорсько-викладацького складу
- технології
- оцінка студента
- безпека екзаменації

Успішне забезпечення якості вимагає ефективних інституційних структур. Тим не менш, ми не повинні допускати, що створення структур щодо забезпечення якості (таких, які ми описали нижче) автоматично покращують якість. Наприклад, в Національному Університеті Біоресурсів та природокористування для забезпечення якості електронних навчальних ресурсів створено комісію з сертифікації таких ресурсів.

Незважаючи на цю напругу між узгодженістю / підзвітністю та самовдосконаленням / інноваціями, потрібні інституційні структури забезпечення якості. Враховуючи різноманітність інституційного залучення в он-лайн навчання, ми не можемо рекомендувати ідеальну структуру забезпечення якості.

Активність студента є важливим аспектом забезпечення якості он-лайн навчання. Он-лайн-навчання не повинно бути чимось, що просто "доставлено" до пасивного студента. Замість цього якість навчання в режимі он-лайн є побудованою через "процес спілкування між учнем і вчителем". В Університеті економіки і права «КРОК» було проведено анкетування студентів дистанційної форми навчання. Фактори якості, що студенти самі визначили, як важливі, включають:

- Надання підтримки в навчанні, використовуючи широкий спектр засобів масової інформації.
- Технічні стандарти (де технічні стандарти не виконуються, студенти, як правило, отримують дуже негативний досвід щодо курсу)
- Прозорість і доступність інформації про курс та установу, що пропонує курс
- Структура курсу та гнучкість
- Тип "дидактичної установки", який включає в себе такі чинники, як результати навчання, зміст (у тому числі довідкові

матеріали), викладання та навчання методології, і на матеріали на сайті

В процесі побудови педагогічних систем реалізація принципів відкритої освіти, використання сучасних методів і засобів ІКТ, як зазначає В. Ю. Биков, "дозволяє суттєво розширити потенційний простір навчальне середовище, забезпечити формування і використання так званого єдиного освітнього простору, коли доступне навчальне середовище не обмежується наявною в даному навчальному закладі різноманітністю складових навчальних середовищ. Це, в першу чергу, стосується доступної якісної і кількісної різноманітності інформаційних освітніх ресурсів, які стають можливими для використання в навчально-виховному процесі завдяки розподіленім автоматизованим банкам даних і знань, що підтримуються в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет. В цьому випадку можна казати про потенційно необмежене навчальне середовище (глобальне навчальне середовище). В такому навчальне середовище створюються умови для реалізації різних цілей, стратегій і траєкторій навчання і виховання людини, забезпечення адаптації складових навчальне середовище до індивідуальних можливостей і потреб особистості, що є безперечним позитивом необмеженого навчальне середовище " [1].

Навчальний заклад, який з точки зору процесів, які в ньому відбуваються, і наявності кінцевого продукту (мети діяльності) за В. Ю. Биковим можна трактувати як цілісну скінченну множину об'єктів і зв'язків між ними, які виділені з оточуючого її середовища за ознакою належності виділених об'єктів і зв'язків до реалізації цілей навчання і виховання учнів (педагогічних цілей) в даному навчальному закладі, тобто деяку систему, яка є динамічною і керованою [2].

Висновки.

Дистанційне навчання є основою для надання студенту вільного доступу до знань. Без якісного дистанційного навчання не побудувати систему безперервного навчання. Університет «КРОК» проводить програму яка адаптує студентів дистанційної форми навчання після ряду кроків у підготовці до он-лайн навчання. Ці кроки включають в себе: отримання налаштування для навчання, зростання до успішного студента, навички навчання та зразок блоку, що студенти можуть пройти, щоб «зрозуміти що являє собою дистанційне навчання». Важливо, що вони знають, на яку підтримку вони можуть розраховувати, і як отримати доступ до неї.

Існує багато аспектів системи дистанційного навчання, якщо ви дійсно хочете гарантувати успіх вашої програми в режимі онлайн. Потрібно оцінити багато аспектів, таких як ваш учень, контент, викладач, програма, інфраструктура, людські ресурси. Для підвищення якості дистанційного навчання необхідно дотримуватись таких правил

- доречність матеріалів для читання та завдань
- технологічні інструменти
- зворотній зв'язок/відгуки викладача та спілкування з викладачем
- організація курсу
- чіткість цілей та вимог
- формат контенту

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. *Биков В. Ю.* Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем Інформаційні технології і засоби навчання , 1 (1). ISSN 2076-8184 <http://lib.iitta.gov.ua/506/>
2. *Биков В. Ю.* Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : АТІКА, 2009. – 684 с.
3. Технологія розробки дистанційного курсу : навчальний посібник / [Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г. та ін.], за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка – К.: Міленіум, 2008. – 324 с.
4. Т.Б.Волобуєва Самовчитель з організації дистанційної освіти Харків, Основа 2010
5. *Кремень В. Г.* Яку людину має готувати освіта: на чому слід зосередити увагу, модернізовуючи освітню діяльність // // Всеукраїнський науково-практичний журнал "Директор школи, ліцею, гімназії". – №5, 2006. – С. 4-7.
6. *Островецька Н. М.* Феномен аналізу якості уроку як педагогічної системи [Електронний ресурс]. Режим доступу – www.rusnauka.com/6_NITSHB_2011/Pedagogica/2_80505.doc.htm
7. Daniel, J. (2011). Making Sense of MOOCs: Musings in a Maze of Myth, Paradox and Possibility. <http://www.academicpartnerships.com/research/white-paper-making-sense-of-moocs>

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bykov V. Yu. Teoretyko-metodolohichni zasady modeliuвання navchalnoho seredovyscha suchasnykh pedahohichnykh system Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia , 1 (1). ISSN 2076-8184 <http://lib.iitta.gov.ua/506/>
2. Bykov V. Yu. Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity : monohrafiia / V. Yu. Bykov. – K. : АТІКА, 2009. – 684 s.
3. Tekhnolohiia rozrobky dystantsiinoho kursu : navchalnyi posibnyk / [Bykov V. Yu., Kukharenko V. M., Syrotenko N. H. ta in.], za red. V. Yu. Bykova, V. M. Kukharenka – K.: Milenium, 2008. – 324 s.
4. Т.В. Volobuieva Samovchytel z orhanizatsii dystantsiinoi osvity Kharkiv, Osnova 2010
5. Kremen V. H. Yaku liudynu maie hotuvaty osvita: na chomu slid zoseredyty uvahu, modernizovuiuchy osvitniu diialnist // // Vseukrainskyi naukovo-praktychnyi zhurnal "Dyректор shkoly, litseiu, himnazii". – #5, 2006. – S. 4-7.
6. Ostroverkhova N. M. Fenomen analizu yakosti uroku yak pedahohichnoi systemy [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu – www.rusnauka.com/6_NITSHB_2011/Pedagogica/2_80505.doc.htm
7. Daniel, J. (2011). Making Sense of MOOCs: Musings in a Maze of Myth, Paradox and Possibility. <http://www.academicpartnerships.com/research/white-paper-making-sense-of-moocs>

Матеріал надійшов до
редакції 29.09.2016 р.

А.Ю.Заболоцький,
Директор центра дистанционного обучения
Университета экономики и права «КРОК»
dist@a.krok.edu.ua

ORCID: 0000-0002-2898-4107

Качество дистанционного обучения

В статье рассматривается проблема качества дистанционного обучения. Выяснено общие аспекты качества опыта в онлайн среде обучения. Обоснованно факторы качества дистанционного обучения. Дистанционное обучение является основой для предоставления студенту свободного доступа к знаниям. Без качественного дистанционного обучение не построить систему непрерывного обучения.

Университет «КРОК» с 2013 года работает со студентами дистанционной формы обучения и исследует проблему качества дистанционного обучения.

Ключевые слова: дистанционное обучение, качество дистанционного обучения, информационно-коммуникационные технологии в образовании.

A. Zabolotskyy,
Director of Distance Learning Center
University of Economics and Law "KROK"

QUALITY OF DISTANCE LEARNING

The problem of the quality of distance education. It is found the general aspects of quality experience in online learning environment. Grounded factors as distance learning. Distance learning is the basis for providing students free access to knowledge. Without quality distance education to build the system of lifelong learning.

University "KROK" 2013 works with students of distance learning and explores the problem of the quality of distance education.

Formulation of the problem. The quality of distance learning as valuable learning, not fully explored and should be determined experimentally when working in higher educational institutions. Distance learning is the basis for providing students free access to knowledge. Without quality distance education to build the system of lifelong learning. University "KROK" program that adapts conducts distance learning students after a series of steps in preparation for online learning. These steps include: reception setting for learning, growth to successful student learning skills and sample unit, students can go to "understand what is distance learning." It is important that they know which support they can expect, and how to access it.

There are many aspects of distance learning, if you really want to guarantee the success of your application online. It is necessary to evaluate many aspects, such as your student, content, teacher, software, infrastructure, human resources.

Keywords: distance learning, the quality of distance learning, information and communication technology in education is the foundation education.